Ränder, rytm, riktning

Idén kom från en grupp formgivare/formskribenter som på olika sätt alltid återkommit till ränder i sina olika yrkesroller, och ville samla erfarenheterna i en bok och en utställning. Det kändes spännande att närma sig museets samlingar utifrån ett sådant tema, så vi svarade ja när frågan kom.

De två ur idégruppen som kom att ingå i museets projektgrupp var Tom Hedqvist, formgivare och då rektor för Beckmans, och Synnöve Mork, formgivare och inredare. De fungerade både som utställningsformgivare och kuratorer. Att de skulle stå för urvalet av de samtida föremålen i utställningen var givet, men vi beslöt oss för att även låta valet av äldre föremål ur museets samling helt och hållet bli deras. Vi gjorde flera heldagsvandringar i museets magasin och satte alla ambitioner att täcka en viss tidsperiod, att täcka hela landet eller att hitta balans mellan folkligt och borgerligt åt sidan. De två formgivarna valde helt enkelt vad de fastnade för. Det blev ett personligt urval som antagligen skiljer sig en hel del från hur det hade sett ut om museets egna intendenter hade valt. Vi angav tydligt i utställningen hur urvalet gått till, det är en viktig poäng att vi valt detta tillvägagångssätt.

Utställningens syfte var att få besökaren att upptäcka alla ränder som finns runtomkring oss, och resonera kring vad de betyder och betytt. Att visa en rand kan ge väldigt olika signaler beroende på var, när och i vilket sammanhang den finns.

Det skulle bli en utställning att njuta av, att bli glad av, men som också skulle få besökaren att upptäcka att ränder inte alltid är okomplicerade. Den skulle vara föremålstät men relativt textfattig, med gott om plats för besökarens egna associationer. Halva utställningen skulle bygga på ett rikt urval föremål från museets egna samlingar, andra halvan skulle vara en mer samtida del som främst byggde på inlån och rekvisita.

I Nordiska museets södra hall inleddes utställningen med den mer samtida delen. Längs en autostrada på trettio meter mötte besökaren teman som möbler, konsthantverk, arkitektur, makt, mode, idrott, grafisk form, konst och landskap. Till de sammanfattande texterna om varje tema bjöds ett antal områdesexperter in, ett par inom museet men de flesta utanför. Varje text försågs med författarens namn och tilläts vara personlig.

I den del av utställningen som innehöll föremål ur museets samlingar var greppet ett annat. Kavalkaden av föremål grupperades i huvudsak efter material eller funktion. Här lyftes tolv föremål fram med en fördjupande text, författad och signerad av museets olika intendenter.

Inspirationen till de fyra respektive sex meter höga skärmväggarna kom bland annat från Ray och Charles Eames klassiska korthus.

9 789172 085672

Mode
Att bära ränder har inte alltid varit självklart. Socialt accepterat blev det först i slutet på 1700-talet, i samband med amerikanska revolutionen. Innan dess var det starkt förknippat med socialt utanförskap. I samtidsmodet är alla betydelser flytande. En rand kan stå för konservativa ideal lika väl som normbrytande attityder. Och allting däremellan.
Inget slår en rand när det gäller att väcka uppmärksamhet. Särskilt inte de breda och grafiska ränder som fått trendstatus 2013. Men en rand behöver en kontext, ett sammanhang, för att få mening. Som 1960-talets Swinging London, där Op Art-inspirerade ränder stod för ett allmänt uppror mot auktoriteter. Eller 1980-talets postmoderna scen, där en sjömanströja av Jean Paul Gaultier utmanade normer kring både genus och klass.
I dag när randen upplever en revival av 1960-talet tillbaka, men bara som ett fragment i ett eklektiskt collage. Mode innebär alltid något slags förändring för att vara relevant.
Fashion
Wearing stripes has not always been in fashion. It only became socially acceptable in the late 18th century, at the time of the American Revolution. Before that, stripes were strongly associated with social exclusion. In contemporary fashion, all meanings are fluid. A stripe can indicate conservative ideals as well as rebellious attitudes. And everything in between.
Nothing beats stripes when it comes to attracting attention. Especially not the wide, graphic stripes that have become trendy in 2013. But stripes need a context in order to have meaning. For example like they had in the Swinging London of the 1960s, where Op Art-inspired stripes represented a general rebellion against authority. Or like in the post-modern scene of the 1980s, where a sailor sweater by Jean Paul Gaultier challenged both gender and class norms.
The 1960s are back as stripes are undergoing a revival, but only as a fragment of an eclectic collage. Fashion always involves some kind of change in order to remain relevant.

Folkdräkter
Folk costumes
Randigt mode för brudgummen
Striped fashion for the bridegroom
Rändernas Rolls Royce

Ränder
Rytm
Riktning
Nordiska
museet
Stripes
Rhythm
Direction
Nordiska
museet

Stockholm Design Lab gjorde den grafiska formen för både utställningen, marknadsföringsmaterialet och boken *Ränder Rytm Riktning*, som utgavs på museets förlag.

Ikea tog i samband med utställningen fram kollektionen *Avbilda* med mönster av utställningsformgivarna.